

ปรเมศวร์ พีชผักหวาน. (2565). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบริการสังคมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุวรรณา จุ้ยทอง อ.ดร.พิทักษ์ นิลนพคุณ รศ.ดร.กันต์ฤทัย คลังพล

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานขององค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอนแบบบริการสังคมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี 2) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบริการสังคมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี และ 3) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบริการสังคมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี โดยการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ระยะที่ 3 ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบประเมินคุณภาพรายงานกิจกรรมบริการสังคม 3) แบบประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบความแปรปรวนร่วมทางเดียวแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ (1.1) องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน (1.2) องค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม (2) ด้านความสามารถในการสื่อสาร (3) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และ (4) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 288.74 ค่าระดับนัยสำคัญ (p-value) เท่ากับ 0.062 2) รูปแบบการเรียนการสอนแบบบริการสังคมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) จุดมุ่งหมาย (3) เนื้อหา (4) กระบวนการเรียนการสอน มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความรู้อย่างไตร่ตรอง ขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลงาน และ 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งมีผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.17) และ 3) ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบริการสังคมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี พบว่า ผู้เรียนมีสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา และความรับผิดชอบต่อสังคม เพิ่มขึ้นในแต่ละระยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ รูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นรูปแบบที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์โดยการทำกิจกรรมบริการสังคม ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ประเด็นปัญหาสังคมสามารถสร้างและนำนวัตกรรมในการแก้ปัญหาทางสังคม ทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน สมรรถนะความเป็นพลเมืองดี การบริการสังคม

Paramate Puchpakwan. (2022). The Development of a Social Service-Based Instructional Model to Enhance Good Citizenship Competencies for Undergraduate Students of Bunditpatanasilpa Institutes. Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction). Advisors: Assoc. Prof. Dr.Suwana Juithong, Dr.Pithack Nilnopkoon, Assoc. Prof. Dr.Kanreutai Klangphahol

ABSTRACT

The purposes of this mixed methods research were: 1) to study the basic data of the components of a social Service-Based instructional model to enhance good citizenship competencies, 2) to develop a social Service-Based instructional model to enhance good citizenship competencies, and 3) to study the effectiveness of a social Service-Based instructional model to enhance good citizenship competencies. This research consisted of 3 interrelated stages. Stage 1, the basic data were studied to develop an instructional model. Stage 2, an instructional model was developed. Stage 3, the quasi-experimental research design was used for studying the effectiveness of a social Service-Based instructional model. The 30 samples, selected by multi-stage random sampling method contained second-year undergraduate students in semester 2 of the academic year 2020. The instruments used in this research were 1) a learning activity management plans, 2) a social Service-Based activity assessment, and 3) a good citizenship competencies assessment with a reliability of 0.78. The statistics used to analyze the data included mean and standard derivation. The hypothesis test was conducted by using the one-way repeated measures ANOVA.

The research results were found that: 1) The basic data of a social Service-Based instructional model were (1.1) components of instructional model, (1.2) good citizenship competencies consisted of 4 components including; (1) ability of teamwork, (2) ability of communication, (3) ability of solving the problem, and (4) social responsibility. This were analyzed using second-order confirmatory factor analysis consistent with the empirical data, comprising 288.74 of Chi-square (χ^2), and 0.062 of significance level value (p-value). 2) A social Service-Based instructional model to enhance good citizenship competencies includes 5 elements: (1) principle, (2) objective, (3) contents, (4) instructional procedure consisted of 5 steps including step 1: preparation, step 2: operation, step 3: construct reflective knowledge, step 4: applying in real situation, step 5: evaluation the work, and 5) procedure for productivity measurement and evaluation. An overall instructional model was evaluated at a highest level ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.17). And 3) the effectiveness of a social Service-Based instructional model to enhance good citizenship competencies found that the students had better citizenship competencies in all 4 steps which includes ability of teamwork, ability of communication, ability of solving the problem and social responsibility at a significant level of 0.05.

The knowledge of this research was an instructional model, which developed concretely good citizenship competencies of students and highlight student's learning through experience by social Service-Based activity. Students learnt the point of community problems and made innovation to solve their problems. The people awoke and participated in planning for solving several problems of their community sustainable.

Keywords: Instructional Model, Good Citizenship Competencies, Social Service